

התורה והמצוה

עלון בענייני מצוה הלכה מנהג ועיונים בעבודת ה'

עלון מס' 47

כסלו ה'תשפ"ו

פרשת ויצא

פרשת ויצא

וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מֶה-נִּוְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם-בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם:
רש"י: וזה שער השמים. ... מקום תפלה לעלות תפלתם לשמים.
ומדרש אגדה שבית המקדש של מעלה מכוון נגד בית המקדש של מטה:

בכמה מקומות בתורה ובכתובים אנו מוצאים התייחסות למקום המקדש כמקום ממנו מתקבלות התפלות של כל כלל ישראל בכל מקום בעולם. גם כיום, אף שבעוה"ר אין אנו יכולים לעלות ולהשתחוות בבית המקדש, ובמקום המקדש נצב היום שיקוף שומם, עדיין המקום עצמו קדוש, ומשם עולות התפלות לשמים.

בזמננו מתפרסמות מדי פעם מודעות על מעמד תפלה במקום פלוני ומעמד תפלה במקום אלמוני, ופעמים רבות מכנים את אותם מקומות בשם "שערי שמים". וכך אנו נתקלים במודעות המבשרות על "תפילה ב-9 שערי שמים" (לכבוד מעמד זר ומוזר הקשור למספר 9), או אפילו "תפילות בכל שערי השמים" ועוד כהנה וכהנה. גם אם יש איזו מעלה לתפילה בקברי צדיקים או במקומות בהם התפללו צדיקים, ודאי וודאי שאין מעלת מקומות אלו גדולה ממעלת התפילה בבית המקדש בזמן שהוא קיים ויש אפשרות להטרה, או בזמן הזה במקומות הסמוכים אליו עד היכן שניתן להגיע. רק על מקום זה נאמר 'וזה שער השמים', אין עוד מקום אותו ניתן לכנות כן.

אולי בעבר, כאשר נסיעה לירושלים לא תמיד היתה משימה קלה (תלוי כמובן מאיזה מקום בארה"ק), היו שארגנו תפלות במקומות שיש להם איזו קבלה ששם התפילה מתקבלת יותר ממקום אחר. גם כיום, מובן שיהודי הגר במקום רחוק מירושלים יחפוץ להתפלל במקומות כאלה, בפרט כשמדובר בתפלות בתדירות גבוהה. אך שיהודי מירושלים עיה"ק ירד להתפלל במקום אחר כי חושב ששם התפלות מתקבלות יותר מירושלים עיה"ק? וכ"ש שיוציא מכיסו כדי שיהודי אחר (בדר"כ התורמים אף אינם יודעים מי הם המתפללים הנהנים מקיום הסגולה) יתפלל עליו במקום בו מתקבלות התפלות פחות ממה שמתקבלות בירושלים עיה"ק?

בימים אלה מתפרסמות על ידי גוף מסויים מודעות על תפילה על קברו של יהודי צדיק מהדורות האחרונים, הקבור בהר הזיתים (אגב, אציין כי אני לא שמעתי את שמו של אותו צדיק עד שראיתי את המודעות הללו). במודעות המתפרסמות כתוב שהתפלות על קברו מתקבלות וכו' וכו' (כרגיל). בין הדברים המשכנעים באותו דף פרסום, כתבו שאחד מגדולי הדור הקודם אמר על ציונו של אותו צדיק 'עמוקה של ירושלים'. איני מאמין לשמועה זו. כמובן שמפרסמי השמועה לא ישקרו במלתא דעבידא לאגלויי, כך שמסתבר שבאמת אמר אותו גדול משהו שאפשר להבין ממנו כן. יתכן ששמע שרבים הולכים להתפלל שם על שידוכים ואז אמר כן לא בתור שבח אלא בתור מציאות. יתכן אפילו שבא לשלול את הסגולה אודות עמוקה, ובתור מליצה אמר מה שאמר⁽¹⁾. עכ"פ, לעניין קבלת התפלות לא יתכן להעמיד את ירושלים בדרגה פחותה ממקום אחר בארה"ק. התפלות מכל מקום אחר, עולות דרך מקום המקדש⁽²⁾.

אביא כאן מה שכתבתי בעלון החדשי של קהלתנו בעלון חדש תמוז פד :
האם התפללו אבותינו אי פעם בחוץ לארץ? האם העלו על דעתם שיבא זמן בו יהודים שזכו לשבת בארה"ק, ירדו לחוץ לארץ להתפלל שם? האמת היא שהיה מי שחשב על כך, ואף התפלל שתתקבל תפלה בחוץ לארץ: שלמה המלך בתפלתו בחנוכת בית המקדש התפלל (מלכים. סדר ז, פס' יח): וּפְנִיתָ אֶל-תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל-תְּחִנָּתוֹ ... לְהִיּוֹת עֵינֶיךָ פְּתוּחוֹת אֶל-הַבַּיִת הַזֶּה

⁽¹⁾ בעניין סגולת התפילות לשידוכים בעמוקה: איני יודע מה המקור (אם יש) לכך. השערות רבות נאמרו על ידי אלה שחפשו מקור לסגולה הזו, ביניהן גם בדיחות משעשעות. לפני מספר שנים אמר לי מאן דהו כי יש לזה מקור ב... רש"י ביבמות. הוא לא זכר היכן בדיוק, אך בירר שוב אצל מי שגלה לו רז זה. וחזר עם מידע "מדוייק" יותר: רש"י ביבמות יז. מתוך סקרנות בלבד עיינתי בעמוד הנזכר, שם גיליתי שאותו ליצן פשוט ניסה להתל בכמה תמימים. אכן, ראיתי שם את המילים 'והיא עמוקה' (ד"ה, לא סיום הדבור הקודם), ואת המילים הקודמות להן. מצחיק אם לא היה כה עצוב, כמה אפשר להפיל אנשים תמימים... הראיתי לאותו אחד את דבר רש"י, ואמרתיו לו שאם זהו המקור, הרי רש"י כותב בדיוק מי הם הנפנים לשם.

⁽²⁾ המודעות הנזכרות מתפרסמות בדרך כלל לצרכי התרמות עבור מוסדות וגופים מסויים, שכתמורה לתרומה מבטיחים שיתפללו על התורם במקום זה ובמקום זה, תלמיד חכם זה ותלמיד חכם זה, וכו'. על עצם העניין שבחוגים רבים קיום חלק ממצוות תורתנו הקדושה נהפך לסוג של מסחר, יש להאריך במקום אחר (אגב, גם עניין זה קשור קצת להסתכלות נכונה על 'מתוך שלא לשמה בא לשמה', עניין עליו דברנו בעלונים קודמים. אך כאן העניין שונה קצת, וקשור לנושא כואב אחר, שיש ליחד לו מקום לדיון בפני עצמו).

לִילָה וַיִּזְם כֹּאן מְדַבֵּר עַל תְּפִלָּה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְכֵן בְּהַמְשָׁךְ : ... כָּל-תְּפִלָּה כָּל-תְּחִנָּה אֲשֶׁר תִּתְּנֶה לְכָל-הָאָדָם לְכָל עַמּוּן יִשְׂרָאֵל ... וּפְרָשׁ כִּפְּיוֹ אֶל-הַבַּיִת הַזֶּה: ...

עד כאן בקש על תפלת יהודים שיבאו להתפלל במקום הזה. במצב הרגיל של יהודי, הוא אמור לגור בארץ ישראל. יהודי שזקוק להתפלל על עניין מיוחד, יבא להתפלל בבית המקדש. ברור שגם בזמן שביהמ"ק קיים, לא כל פעם עלו לבית המקדש לתפילה, אך כולם ידעו כי שם הוא המקום המובחר ביותר לתפילה.

אך ביקש על תפלת מישהו שיבא מחו"ל לביהמ"ק: וְגַם אֶל-הַנְּכָרִי ... וְכֹא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שְׁמֹךְ: ... אֲתָה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מִכּוֹן שְׁבָתֶךָ ... וּמָה הַתּוֹעֵלַת בְּכֵךְ שֶׁתְּפִלַּת הַנְּכָרִי תִתְקַבַּל? לְמַעַן יִדְעוּן כָּל-עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת-שְׁמֹךְ ... וְלִדְעַת כִּי-שְׁמֹךְ נִקְרָא עַל-הַבַּיִת הַזֶּה ... כִּיּוֹם, אֲנִי נֹתְקִים בְּפִרְסוּמוֹת עַל תְּפִלוֹת שֶׁנַּעֲנוּ בְּמִקְוֹמוֹת מְסוּיִימִים בְּאֶרֶץ-קָוָה וּבְחוּל, מִטֶּרֶת הַפְּרָסוּם מְזַכְרִה מְאֹד אֶת 'לְמַעַן יִדְעוּן וְכוּ' אֲבָל בְּגִרְסָה אַחֶרֶת, שׁוֹנֵה מְאֹד...

אך מתי יתכן שיהודי יתפלל על צרה, מחוץ לביהמ"ק? כִּי-יֵצֵא עַמּוּן לְמִלְחָמָה עַל-אִיְבוֹ בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תִּשְׁלַחֵם וְאִי לֹא יוּכְלוּ לְבֹא לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, אֲךָ גַם אִזְ וְהִתְפַּלְלוּ אֶל-יְיָ בְּדֶרֶךְ הָעִיר אֲשֶׁר בְּתַרְתָּ בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר-בְּנִיתִי לְשִׁמְךָ: אוֹתוֹ יְהוּדֵי הַמִּתְפַּלֵּל מִחוּץ לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם, יִתְפַּלֵּל דֶּרֶךְ יְרוּשָׁלַיִם וְדֶרֶךְ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

המציאות של יהודי המתפלל בחו"ל מובאת רק באופן הזה: ... כִּי יִחְשְׂאוּ-לֶךָ ... וְנִתְתַּם לְפָנַי אִיְבוֹ וְשָׁבוּם שְׁבִיחָם אֶל-אֶרֶץ הָאֲוִיב ... וְשָׁבוּ | וְהִתְחַנְּנֵנוּ אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שְׁבִיחָם ... וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ אֶרְצָם אֲשֶׁר נִתְתָה לְאֲבוֹתָם הָעִיר אֲשֶׁר בְּתַרְתָּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר-בְּנִיתִי לְשִׁמְךָ: הנה כי כן, מקום התפלה המובחר ביותר לעם ישראל הוא בית המקדש, ירושלים, אם אין אפשרות להתפלל במקדש, מתפללים בשאר ארץ ישראל. אך שיהודי מארה"ק יתפלל בחו"ל? אפשרות כזו תתכן רק אם עם ישראל שבו בידי גויים ח"ו.

התפלות עולות א"כ דרך ארץ ישראל, דרך ירושלים עיה"ק ודרך מקום המקדש בית אהים, שער השמים. בפשטות, תפילה אפילו מחוץ לבית כל מקום אחר, יהיה זה קברו או בית מדרשו של הצדיק הגדול ביותר שיהיה, תפלה שם לא תתקבל יותר ממה שתתקבל בירושלים עיה"ק, וכ"ש בביהמ"ק, או במקום הקרוב ביותר לבית המקדש. **וזה שער השמים.**

*****

הבהרה: קבלתי מספר תגובות על כמה עניינים שנדונו בעלונים קודמים. מסיבות טכניות לא עלה בידי להביא הפעם. בעז"ה בלי נדר אתייחס לתגובות אלו בעלון הבא.

כמו"כ, בעלון הבא אי"ה נתחיל לעסוק מעט גם בענייני חנוכה הבעל"ט

להערות והארות בענייני העלון: **יחזקאל נוימן** קצות החשן 9/6 מודיעין עילית.

0527167567. דוא"ל: yn0527167567@gmail.com

ניתן לתרום (גם הנעזרות לע"נ, להצלחת, וכד') בעמדות נדרים פלוס:

'עדת יראים-אושטרייך' לשונות 'תרומות עבור קונטרסים וחיבורים'

החברת שלום הבית שתשנה את שלום הבית

שלכם!

דוד רוזנטל
מנכ"ל תחום המצגות עם 18 שנות ניסיון

קעת בחיור חסובסד
25
50

ותן לשלם
בז'ר'ס 970

7474111122
054-8567122

העלון השבועי
בחסות
מכון שלמותא
הדרכה מקצועית
לחתימים ולזוגות

ע"י הרב דוד רוזנטל 0548567122
שי לפונים דרך עלון זה

זמני התפלות בקהלתנו
ק"ק עדת יראים-אושטרייך מודיעין עילית
(נתיבות המשפט 111 ב')

לכל חודש כסלו (חוץ מחנוכה):
מנחה בחול: 4:25. מנחה עש"ק ובשב"ק: 3:50.
שחרית בשב"ק (קבוע): 8:30. ערבית מוצש"ק:
5:05

יבנה המקדש: המשמרות: ויצא: כהונה: מעזיחו.
לויה: רוממתי עזר. השיר: ך והבאר.
נשלמו כ"ד משמרות כהונה
וכ"ד משמרות לויה.
יהי רצון שנזכה במהרה לראות כהנים
בעבודתם ולויים בשירם ובזמרים

ציון 8: בעניין זה מוקלסת הערה או הרחבה בקו השיעורים: 0773541079. כמ"כ אשתדל בלי להקליט תגובות להערות הקוראים. שלוחה 1: מאמרי המשך והרחבה לדברים שבעלון, ותגובות להערות. שלוחה 8: ניתן להקליט תגובות (ההודעה עצמה לא תושמע בקו). שלוחה 4 (בבנייה): שיעורים וסיפורים לילדים (3-8) בפרשת השבוע, תנ"ך, ענייני דיומא, ועוד. שלוחה 7: שיעורים יומיים לילדים (מהחלטה).